

Rol van energiecoöperaties in de warmtetransitie

Energiecoöperatie
- eigen duurzame
energievoorziening
van, voor en door
bewoners in
Rotterdam-Noord

Blijstroom afgelopen 14 jaar – de energie pioniers

De energieke samenleving

OP ZOEK NAAR EEN STURINGSFILOSOFIE VOOR EEN SCHONE ECONOMIE

Maarten Hajer

ENERGIECOÖPERATIES:
ambities,
handelingsperspectief
en interactie
met gemeenten

DE ENERGIEKE SAMENLEVING IN PRAKTIJK

2010

2014

2019

50% lokaal
eigendom
duurzame
opwek

Wijkaanpak
aardgasvrij –
lokaal
draagvlak
cruciaal

2023

Energiecoaches
i.s.m. Energiebank
Bijeenkomsten
warmte en
energiebesparing
Zichtbaarheid op
straatniveau

De warmtetransitie in NL

**Nieuwbouw
aardgasvrij**

Akkoord | 26 juni 2018

Uitfaseren
aardgas in
bestaande bouw
in 2050

Wijk voor wijk

Gemeente
hebben de
regierol

2018

2021

Transitievisie
Warmte – hoe
en wanneer
gaan wijken van
het gas af?

Gemeenten worstelen nog altijd met aardgasvrij
maken van 'proefwijken': driekwart is verdragd

11-03-2023 07:00 **Klimaat en energie** Auteur: Caspar van de Poel, Jan Salden

2026

Warmteprogramma

NOS Nieuws • Vrijdag, 13:22

**Belofte goedkopere stadswarmte wordt niet
waargemaakt, minister komt met spoedwet**

Gemeente als regisseur

Waarom gemeenten?

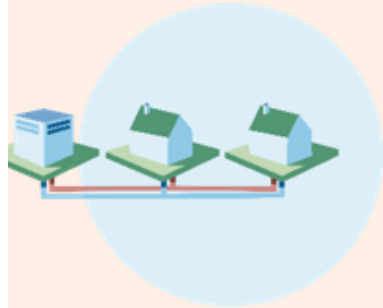
- Kennen de lokale situatie

Wat hebben gemeenten nodig?

- Uitvoeringscapaciteit
- Middelen om transitie haalbaar, betaalbaar en rechtvaardig te kunnen uitvoeren
- Juridische bevoegdheden

De aanpak

- Gemeenten maken plannen per buurt, wijk of dorpskern en communiceren over wat daar de best mogelijke alternatieven voor aardgas zijn.
- Gemeenten werken samen met bewoners en bedrijven een uitvoeringsplan per gebied uit.

VOORUITBLIK

Tijdspad t/m 2026

Bestuurlijke afspraak: gemeenten herijken vijfjaarlijks hun Transitievisie warmte. Uiterlijk eind 2021, 2026, 2031, enz.

Wgiw in 2025: Transitievisie warmte wordt Warmteprogramma naar eisen Omgevingswet.

Wcw in 2025: Nieuwe regelgeving warmtenetten.

Wgiw in het kort

Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie

- Doelen:
  - Gemeenten **regie** en **instrumenten** geven over uitfasering van aardgas in de gebouwde omgeving.
  - Duidelijkheid geven aan gebouweigenaren over alternatief voor aardgas en keuzevrijheid borgen.
  - Niet gasnet in stand houden voor enkele gebruikers.

Achtergrond

Instrumenten Wgiw

Warmteprogramma

- Plan met een alternatief voor aardgas per wijk en een tijdsfad van wijken.
- **Verplicht** programma onder de Omgevingswet. Vaststellen vanaf 2026 voor T+10 jaar door B&W.

Uitvoeringsplan

- Nadere uitwerking warmteprogramma voor een wijk en dient als onderbouwing voor de aanwijsbevoegdheid.
- **Onverplicht** programma onder de Omgevingswet.

Aanwijsbevoegdheid aardgasvrij

- **Bevoegdheid** van B&W gebieden aan te wijzen waar transport van aardgas stopt door wijzigen Omgevingsplan.
- Stoppen aardgas is met veel **waarborgen** omkleed, o.a. participatie en betaalbaarheid.

Wet Collectieve Warmte (WCW) – concept wetsvoorstel

Wcw in het kort

Doelen

- Gemeenten regie geven over **warmtenetten** middels **publiek eigendom** van warmtenetten.
- Verduurzaming bestaande warmtenetten.
- Borgen consumentenbelangen en leveringszekerheid.
- Introduceren nieuwe tariefregels en meer transparantie in kosten.
- Overgangsrecht bestaande warmtenetten regelen.

Instrumenten Wcw

Vaststellen warmtekavel

- B&W stelt een kavel vast waarbinnen een warmtebedrijf kan worden aangewezen.
- Binnen een warmtekavel hebben zowel consumenten als het warmtebedrijf **rechten en plichten**.

Aanwijzing warmtebedrijf

- B&W wijst een **warmtebedrijf** aan dat een warmtenet ontwikkelt en exploiteert binnen een warmtekavel.
- Een warmtebedrijf heeft een **publiek meerderheidsbelang**.

Ontheffing voor het verbod op warmtelevering

- Warmtelevering is verboden, tenzij B&W ontheffing verleent middels warmtekavel en aanwijzing.
- Er is een **uitzondering voor kleine warmte-gemeenschappen** (<1500 aansluitingen), die kunnen ontheffing krijgen zonder kavel en aanwijzing.

Integraal warmtebedrijf dat zowel de bron, levering als infrastructuur regelt.

Wat is voor ons van belang ?

- De WCW geeft warmtegemeenschappen positie
- Doel is zeggenschap en eigendom voor eindgebruikers mogelijk maken

Randvoorwaarden voor de warmtegemeenschap zijn oa:

- Zeggenschap en eigendom bij de lokale eindgebruikers.
- Open en vrijwillige deelname.
- Geen winstoogmerk.

Link: [Terugkijken webinar: 'Organisatiemodellen voor coöperatieve warmtenetten' | Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie \(nplw.nl\)](#)

Wat moeten wij doen?

- Gemeente kan op hoofdlijnen uitgangspunten vaststellen in het warmteprogramma over bewonersinitiatieven
- Het is van belang dat een gemeente opgroeiruimte faciliteert
- Gezamenlijk met bewoners in de wijk ga je onderzoeken wat de rolverdeling wordt tussen gemeente en het initiatief
- Borg dit in gefaseerde afspraken (opgroeiruimte)

Organisatievormen (in ontwikkeling)

- coöperatieve vereniging die alle of de meerderheid van de aandelen heeft van een B.V.
- coöperatieve vereniging U.A.
- Onder die coöperatie richten ze een project B.V. op. Alle, of meer dan de helft, van de aandelen van die project B.V. liggen dan bij de coöperatie.
- De reden dat hiervoor gekozen wordt is voornamelijk omdat de financiering dan eenvoudiger rond te krijgen is. De B.V. krijgt de aanwijzing van warmtegemeenschap, en ze voldoet aan de criteria doordat er een coöperatie boven de B.V. hangt die zorgt voor zeggenschap bij de eindgebruikers.
- Meer info over modellen: [De Warmtegemeenschap - Energie Samen](#)

Artikel 2.2 aanvraag:

- 1. Een aanvraag om aangewezen te worden op grond van artikel 2.5, eerste lid, kan uitsluitend worden ingediend door:*
  - a. een warmtebedrijf waarvan meer dan 50% van de aandelen direct of indirect berusten bij de Staat der Nederlanden, een provincie, gemeente of ander openbaar lichaam;*
  - b. een warmtebedrijf dat een warmte joint-venture is van een warmtenetbedrijf en een warmteleveringsbedrijf waarbij:*
    - 1°. meer dan 50% van de aandelen van het warmtenetbedrijf direct of indirect berusten bij de Staat der Nederlanden, een provincie, gemeente of ander openbaar lichaam, en*
    - 2°. het warmtenetbedrijf meer dan 50% van de aandelen of doorslaggevende zeggenschap in de warmte joint-venture heeft;*
  - c. een warmtegemeenschap.*

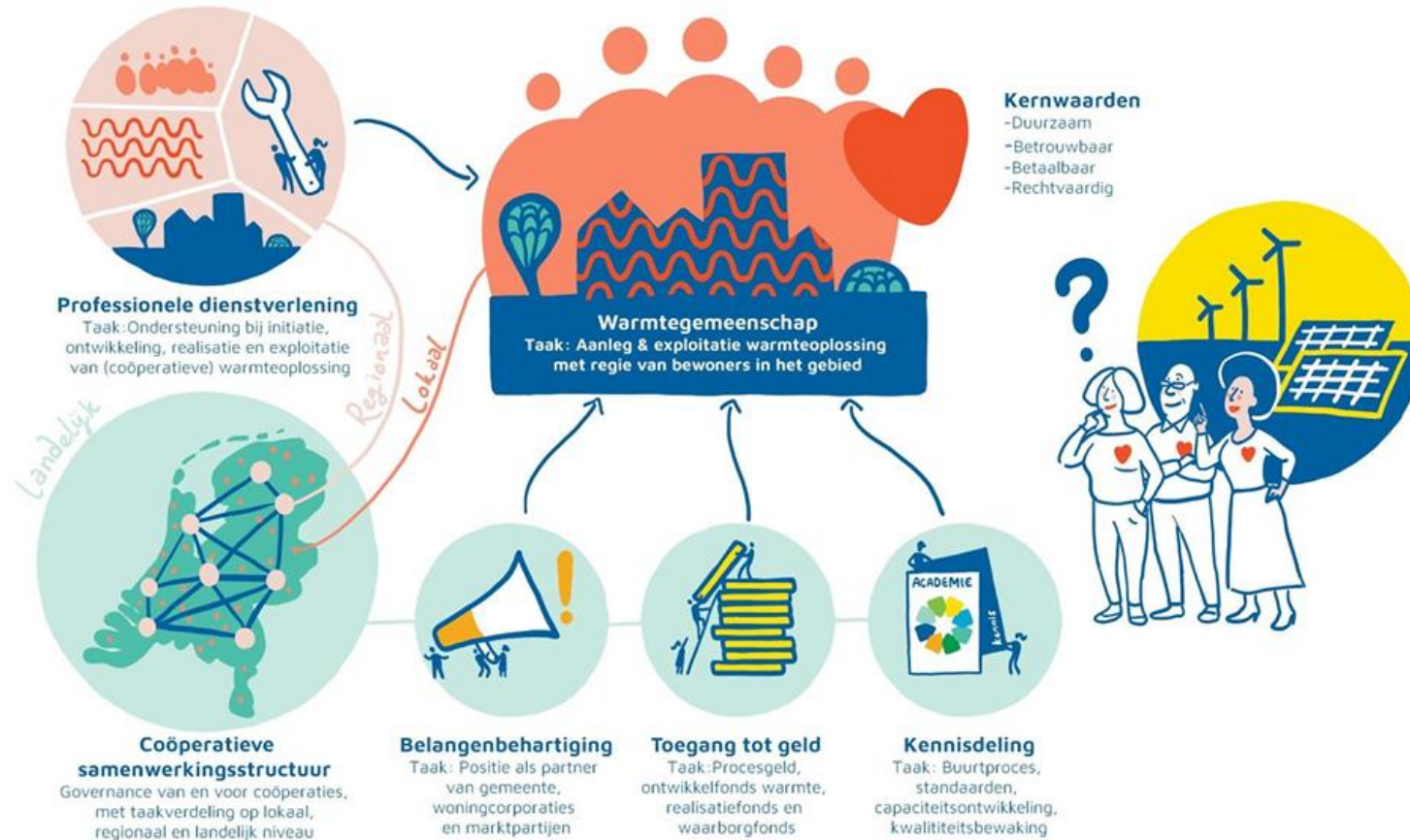
Wat gaan we in Rotterdam doen?

- Actief participeren in het opstellen van het Warmteprogramma (partner)
  - Inhoudelijk verdiepen in de techniek (Deep Dive sessie)
  - Proces meelopen
  - Rol verkennen (met de gemeente) van coöperaties in het Warmteprogramma
  - Motie gemeenteraad
- Energiegenerator –samenwerking EvR en gemeente
  - Afspraken kunnen borgen op warmte
  - Workshop van EnergieSamen (Gerwin Verschuur) over rol (doel is erkenning)
- Professionaliseren op de warmtetransitie – betaalde kracht op dit dossier
  - PZH, eigen middelen en hopelijk gemeente voor ondersteuning
  - Werkgroep warmte – zorgen voor activering achterban en initiatieven opsporen

We doen dit niet alleen!

Buurtwarmte Diensten

Wanneer doen wij mee?

